

258

ROZPORZĄDZENIE RADY MINISTRÓW

z dnia 9 marca 2010 r.

w sprawie użycia środków przymusu bezpośredniego przez funkcjonariuszy celnych

Na podstawie art. 68 ust. 8 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540) zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie określa szczegółowe warunki i sposoby użycia środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 67 ust. 1 pkt 1–6 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, zwanej dalej „ustawą”.

§ 2. Siłę fizyczną można stosować w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza celnego, zwanego dalej „funkcjonariuszem”, inną osobę lub mienie albo w celu zmuszenia do wykonania polecenia.

§ 3. 1. Kajdanki oraz prowadnice można stosować wobec zatrzymanych lub doprowadzanych w celu udaremnienia ucieczki albo w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza, inną osobę lub mienie.

2. O założeniu kajdanek oraz prowadnic funkcjonariusz decyduje samodzielnie albo stosuje je na polecenie bezpośredniego przełożonego, sądu lub prokuratora.

3. Kajdanki oraz prowadnice stosuje się w celu częściowego unieruchomienia kończyn górnych osoby, wobec której stosuje się ten środek.

4. Kajdanki zakłada się na ręce trzymane z przodu. W przypadku gdy osoba jest agresywna lub niebezpieczna, można założyć kajdanki na ręce trzymane z tyłu.

5. Prowadnicę zakłada się w ten sposób, że jeden z uchwytów prowadnicy zakłada się na rękę osoby, wobec której stosuje się ten środek, a drugi uchwyt funkcjonariusz zakłada sobie na rękę albo trzyma w ręku.

§ 4. 1. Siatkę obezwładniającą można stosować wobec osób, które swoim zachowaniem stwarzają niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także mienia.

2. Siatkę obezwładniającą można stosować także:

- 1) podczas pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa;
- 2) w celu udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej lub doprowadzanej.

§ 5. 1. Pałkę wielofunkcyjną lub teleskopową można stosować w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza, inną osobę lub mienie.

2. Zabrania się:

- 1) zadawania uderzeń i pchnięć pałką w głowę, szyję, brzuch oraz nieumięśnione i szczególnie wrażliwe części ciała, a także stosowania na te części ciała blokady i zakładania dźwigni;
- 2) zadawania uderzeń rękoczynem pałki;
- 3) stosowania pałki wobec osób, w stosunku do których użyto kajdanek, prowadnic, siatek obezwładniających, albo wobec osób obezwładnionych wskutek użycia paralizatora elektrycznego.

3. Dopuszczalne jest zadawanie uderzeń i pchnięć pałką we wszystkie części ciała w celu odparcia bezpośredniego, bezprawnego zamachu na życie lub zdrowie funkcjonariusza lub innej osoby.

§ 6. Paralizator elektryczny można stosować w celu:

- 1) obezwładnienia osoby niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia niebezpiecznego narzędzia;
- 2) odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza, inną osobę lub mienie;
- 3) zatrzymania albo udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej lub doprowadzanej z powodu podejrzenia o popełnienie przestępstwa, wykroczenia, przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego.

§ 7. Indywidualne chemiczne środki obezwładniające można stosować:

- 1) w celu obezwładnienia osoby niepodporządkowującej się wezwaniu do natychmiastowego porzucenia niebezpiecznego narzędzia;
- 2) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza, inną osobę lub mienie;
- 3) podczas pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia;
- 4) w celu udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej lub doprowadzanej.

§ 8. 1. Psa służbowego, jako środek przymusu bezpośredniego, można stosować:

- 1) w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza, inną osobę lub mienie;
- 2) podczas pościgu za osobą podejrzaną o popełnienie przestępstwa lub wykroczenia;
- 3) w celu udaremnienia ucieczki osoby zatrzymanej.

2. Pies służbowy powinien mieć założony kagańiec, chyba że został specjalnie wytresowany do działania bez kagańca.

3. Pies służbowy niewytresowany do działania bez kagańca może być wykorzystany bez kagańca tylko w celu odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza lub inną osobę.

§ 9. 1. Pociski niepenetracyjne miotane z broni palnej mogą być wyłącznie pociskami gumowymi miotanymi z broni palnej gładkolufowej.

2. Pociski niepenetracyjne można stosować w terenie otwartym oraz w budynkach, w warunkach odparcia bezpośredniego i bezprawnego zamachu na funkcjonariusza, inną osobę lub mienie albo podczas pościgu za sprawcą takiego zamachu.

3. Pociski niepenetracyjne stosuje się:

- 1) oddając strzał ostrzegawczy w górę;
- 2) celując w dolną część ciała, do wysokości pasa osoby.

§ 10. 1. Kolczatka drogowa lub inne oznakowane przeszkody umożliwiające zatrzymanie pojazdu mechanicznego mogą być stosowane przez umundurowanego funkcjonariusza do zatrzymania pojazdu prowadzonego przez osobę, która nie zatrzymała się mimo odpowiedniego sygnału, gdy istnieje uzasadnione podejrzenie:

- 1) popełnienia przez nią przestępstwa lub przestępstwa skarbowego;
- 2) że w pojeździe przewożone są osoby, co do których istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przez nie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego;
- 3) przewożenia przedmiotów pochodzących z przestępstwa.

2. Zastosowanie kolczatki drogowej lub innej oznakowanej przeszkody należy poprzedzić:

- 1) wstrzymaniem ruchu drogowego w obu kierunkach w odległość nie mniejszej niż 100 m od kolczatki lub innej przeszkody;
- 2) sygnałem zatrzymania, podanym przez umundurowanego funkcjonariusza w sposób zrozumiały i widoczny dla kierowcy zatrzymywanego pojazdu.

3. W przypadku blokowania przejazdu oznakowanym pojazdem służbowym Służby Celnej z włączonymi sygnałami świetlnymi można odstąpić od wstrzymania ruchu drogowego.

4. Kolczatki drogowej nie stosuje się do zatrzymania pojazdów jednośladowych.

§ 11. 1. Urządzenie służące do unieruchomienia kół pojazdów, zwane dalej „blokadą”, może być stosowane w przypadkach, gdy:

- 1) wobec osób lub towarów znajdujących się w pojeździe podjęto czynności kontrolne, a ze względu na okoliczności faktyczne zachodzi obawa ucieczki kontrolowanym pojazdem przed zakończeniem tych czynności;

2) istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia, przestępstwa skarbowego lub wykroczenia skarbowego.

2. Blokada powinna być założona na przednim kole pojazdu mechanicznego po stronie kierującego oraz trwale oznakowana przez umieszczenie na niej w widocznym miejscu:

- 1) nazwy organu zakładającego blokadę;
- 2) numeru ewidencyjnego blokady;
- 3) adresu, pod który należy zgłosić się w celu jej zdjęcia.

3. Na pojeździe, w widocznym miejscu, umieszcza się informację o założeniu blokady.

§ 12. 1. Jeżeli wskutek zastosowania środka przymusu bezpośredniego nastąpiło zranienie osoby, funkcjonariusz jest obowiązany udzielić tej osobie pierwszej pomocy, a w razie potrzeby zapewnić pomoc lekarską.

2. Pomoc lekarską zapewnia się zawsze kobiecie ciężarnej, wobec której użyto środka przymusu bezpośredniego.

3. Funkcjonariusz może odstąpić od obowiązku, o którym mowa w ust. 1, w przypadku, gdy zostanie zapewnione udzielenie pomocy przez inne właściwe podmioty, które są obowiązane do udzielania pomocy zranionej osobie.

4. W przypadku, o którym mowa w ust. 1, oraz gdy w wyniku zastosowania środka przymusu bezpośredniego nastąpiła śmierć osoby albo szkoda w mieniu, funkcjonariusz jest obowiązany do:

- 1) zabezpieczenia śladów na miejscu zdarzenia i niedopuszczenia na to miejsce osób postronnych;
- 2) ustalenia, w miarę możliwości, tożsamości świadków zdarzenia;
- 3) powiadomienia o zdarzeniu bezpośredniego przełożonego.

5. Jeżeli w wyniku zastosowania środka przymusu bezpośredniego nastąpiła śmierć lub zranienie osoby, bezpośredni przełożony jest obowiązany niezwłocznie spowodować zabezpieczenie śladów i dowodów związanych z zastosowaniem środka przymusu bezpośredniego, a także zawiadomić o tym bezpośredniego przełożonego oraz właściwego miejscowo prokuratora.

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.¹⁾

Prezes Rady Ministrów: *D. Tusk*

¹⁾ Niniejsze rozporządzenie było poprzedzone rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2004 r. w sprawie środków przymusu bezpośredniego stosowanych przez funkcjonariuszy celnych (Dz. U. Nr 286, poz. 2874), które na podstawie art. 242 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323 i Nr 201, poz. 1540) traci moc z dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia.